

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני כ"ה אלול תשפ"ג | דף היומי בבלי: קידושין כט | דף הכולל: גיטין פ.
דף היומי בהלכה: מסימן קס"ב אמצע סעיף א' ו"ה"ה' עד סעיף ב'.
מוסר: אהבת חסד - ולפעמים מתגבר עליו' עד פרק י"א.
קנין חכמה הלימוד השבועי: "הביטחון השביעי" סוף שער השמחה

**כאשר ראיתי את הפרסום על התוכנית החדשה,
שמתחילים במסכת ברכות ולאחר מכן סדר מועד
שעוסקות בענייני הלכה למעשה ויש בהם הרבה
לומדעס', ידעתי שזו התוכנית המתאימה לי ביותר!**

הרב מאיר אמסלם שליט"א, מספר על מה הביא אותו להצטרף לתוכנית 'העמוד היומי'

כדי ללמוד עם הבנה מעמיקה. כאשר ראיתי את הפרסום של "דרשו" על התוכנית החדשה, שכעת מתחילים במסכת ברכות ולאחר מכן מסכתות סדר מועד שעוסקות בענייני הלכה למעשה ויש בהם הרבה לומדעס', ידעתי שזו התוכנית המתאימה לי ביותר!

מאת: אלעזר גולדברג

לרגל ההרשמה לתוכנית החדשה "עמוד יומי", התקשרנו לאחד מחשובי האברכים בקהילת "גבעת זאב הישנה", הרב מאיר אמסלם שליט"א, כדי לשמוע ממנו על ההתלהבות הגדולה והציפייה הנרגשת לקראת התחלת התוכנית הנפלאה.

מה התועלת שאתה חושב שתצמח לך מההצטרפות לתוכנית החדשה?

אני חושב שלכל אחד יכולה לצמוח תועלת גדולה מאוד מהתוכנית! ראשית - יש את עניין החזרה על מה שכבר למדו בעבר, בצורה שאינה מכבידה על הסדרים הרגילים ואינה מחייבת השקעה של שעות רבות. מעבר לזה, מאחר ולא מדובר על כמות גדולה בכל יום, ניתן להשקיע - בקלות יחסית - גם בהרחבת העיון במפרשים וכך להגיע לרמה גבוהה בהבנה וקניין של ממש בידיעת הסוגיות והמסכתות.

כאברך היושב באהלה של תורה אני יכול לומר, שתוכנית זו מתאימה ומוצלחת ביותר עבור כלל האברכים! הן לקניית ידיעות חדשות והן לחזרה ושינון.

באיזו מסגרת הנך לומד כיום ומה הביא אותך לחשוב דווקא על תוכנית "עמוד יומי"?

עד לפני כמה שנים למדתי כאברך כולל יום שלם. עסקתי בלימוד מסכתות "שיבתיות" בסדרי נשים ונזיקין, וכמעט שלא היו בידי מושגים במסכתות בסדרי מועד וקדשים. כיום אני משמש בקודש בשעות הבוקר והערב כמשגיח בשיבה הגדולה "אור אלחנן" המעטירה והזמן הפנוי שיש לי ללימוד עם חברותא הוא בסדר שני - אחרי הצהריים.

זמן רב חיפשתי מקצוע בתורה בו אוכל להשיג ידיעה טובה בזמן קצר יחסית של שלוש עד ארבע שעות יומיות ומאידך - חומר אותו לא למדתי עד היום. לאחר ניסיון קצר הבנתי שלימוד "דף היומי" לא בא בחשבון, מאחר ומצריך לימוד של שעות רבות

תחשבו על זה רגע... החפץ חיים נפטר לפני 90 שנים. אתם רוצים לנחש כמה סטים של משנה ברורה הספיק החפץ חיים למכור בחייו?

על המורשת האדירה שהותיר לנו מרנא החפץ חיים • מחשבות אלוליות, רגע לפני ראש השנה

הרב יהושע לייבזון

אתמול, היה יום ההילולא של מרנא החפץ חיים הקדוש. חשבתי על זה בעיצומו של יום, הסתכלתי בארון הספרים בביתי, וראיתי את המשנה ברורה של 'דרשו', את החפץ חיים שיש לי בכמה הוצאות (גם של 'דרשו' כמובן), את ה'שמירת הלשון, וה'אהבת חסד'.

אמרתי לעצמי שזה לא בסדר שעדיין לא קניתי את הסט "כל ספרי החפץ חיים", ואולי באמת הגיע הזמן לעשות זאת. תחשבו על זה רגע... החפץ חיים נפטר לפני 90 שנים. אתם רוצים לנחש כמה עותקים היו מהספרים שלו עד אז? אני מנחש שלא יותר מכמה אלפים בודדים.

כמה סטים של משנה ברורה הספיק החפץ חיים למכור בחייו? בואו נזרוק ניחוש פרוע, נאמר שהוא מכר עשרת אלפים סטים, שזה מספר גדול מאוד, אם תשוו את זה ביחס למספר הסטים של המשנה ברורה הקיימים כיום ברחבי העולם, זה מספר אפסי. רק כדי לסבר את האוזן אספר לכם שרק המשנה הברורה במהדורת 'דרשו' הודפסו למעלה מ-100 אלף ספרים, בהם סטים וגם ספרי משנה ברורה בכריכה רכה במהדורת כיס ובמהדורה בינונית וכו'.

וזה רק מהדורת 'דרשו'. ומה עם כל המהדורות האחרות? גם ספרי 'חפץ חיים' ו'שמירת הלשון' הודפסו במאות אלפי עותקים.

מדובר במספרים אסטרונומיים. הסתכלו סביבכם, אין בית של יהודים שומרי מצוות שאין בו את ספרי החפץ חיים, אין בית כנסת שאין בו כמה וכמה סטים של משנה ברורה וחפץ חיים ושמירת הלשון וכו'.

מה אני רוצה לומר? שכשהחפץ חיים נפטר לבית עולמו, הוא השאיר אחריו מתנה גדולה לעם ישראל, אבל אף אחד לא יכול

היה אז להבין עד כמה המתנה הזאת גדולה, כמה היא משמעותית. החפץ חיים איננו עימנו כבר תשעה עשורים, אבל הפעילות שלו לא פוסקת אפילו לרגע. ההיפך הוא הנכון, היא הולכת ומעצימה, הולכת ומתפשטת. המספרים בלתי נתפסים.

תחשבו על זה שכל אחד מאתנו שמניח תפילין, למד את ההלכות של הנחת תפילין במשנה ברורה!

כל אחד מאתנו שנוטל ידיים לפני ארוחת בוקר, למד את ההלכות במשנה ברורה.

גם אם מישוהו לא למד ישירות מהמשנה ברורה את ההלכות, הוא שמע אותן מאביו או מרבו או מחברו שלמד אותן במשנה ברורה.

אנחנו מסוגלים להעריך בכלל את הכמות העצומה של הזכויות שנוספות למרנא החפץ חיים מדי יום ביומו? את הכמות המספרית, הטכנית... שלא לדבר על האיכות של הזכויות הללו, מבהיל רק מלחשוב על עוצם קדושת נשמתו של החפץ חיים והזכויות העצומות שנוזקפו ונוספות לו בכל רגע נתון, מכל מקום בעולם שבו יש יהודים שומרי תורה ומצוות.

אצל הגויים נהוג לעשות בכל סוף שנה את רשימת האנשים המשפיעים, 'אנשי השנה', אלו שהשנה השפיעו על העולם.

אם נעשה זאת גם אנחנו, נגלה שהשנה השפיע החפץ חיים על העולם בצורה שאי אפשר לתאר. וגם בשנה שעברה ובזאת שקדמה לה, וגם בשנה הבאה בעזרת ה'.

אפשר ללמוד מזה הרבה מאוד דברים חשובים ונכונים, אבל אני רוצה להפיק מכך מסר אחד שאני מקווה שיהיה לי שכל להחזיק בו לאורך ימים: תראה כמה כח יכולה להיות לכל פעולה! איזה כח יכול להיות טמון בלבו של יהודי אחד בודד, שמחליט לעשות מעשה ולחבר חיבור שנראה בעיניו שיש בו צורך לעם ישראל.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

פעם אחת באתי לארצות הברית זמן קצר לפני ראש השנה, וביקשו ממני לדרוש ברבים. פתחתי ואמרתי להם: "אתם מאמינים - בעומק הלב, - שראש השנה קובע משהו, או אתם לא מאמינים?"

הגה"צ רבי שלמה ברעוודה זצ"ל על ההתחזקות בימים אלו

"הייתי נוכח בשיעור שלך לפני כמה שנים", הוא אמר לי. "הדברים נכנסו ללבי, ומיד למחרת בבוקר רצתי אל הרב. ביקשתי שיעזור לי למצוא חברותא מתאים, ושאלתי אותו מתי הוא מוסר שיעור בדף היומי. התחלתי בזה תיכף ומיד, וקיבלתי על עצמי להקפיד בלי פשרות ובלתי ויתורים.

בשמחת תורה ניגש אלי אדם אחד, שהוא מפורסם בכל ארצות הברית כלמדן וכמחנך דגול. הוא התגורר במשך עשרים שנה בשכונה אחרת, ורק זמן קצר לפני כן עבר לגור בשכונתנו. לתדהמתי הרבה, פנה אלי אותו אדם, ושאל אותי: 'אולי אתה רוצה לקבוע איתי ללמוד כל ערב, וגם בשבת בבוקר שעה לפני התפילה?'

בקושי הצלחתי לענות לו. 'איתי?? והרי אני יודע שסיימת את הש"ס כבר כמה פעמים... מי אני, שאהיה ראוי ללמוד איתך?!' באמת אינני יודע, מדוע הוא בחר בי כחברותא, אבל הוא אמר: "כן איתך, דווקא איתך!"

אי אפשר להאמין איזה שינוי נפלא התרחש בחיים הרוחניים שלי, בכל השטחים. אתה צדקת אז במה שאמרת בדרשה שלך. צדקת לחלוטין!" אמרתי לו בשמחה גדולה: "ברוך ה' שאני זוכה לשמוע ממך דברים כאלו."

האמת היא, שמן הסתם התרחשויות מסוג זה ארעו אצל עוד כמה ממתפללי בית הכנסת, אלא שאין להם את אומץ הלב לספר על כך.

בראש השנה נקבע - על פי מעשה האדם, זכויותיו וחובותיו - עד כמה תהיה לו סייעתא דשמיא מבחינה רוחנית.

עלינו לפשפש היטב במעשינו ובפנימיותנו. כמובן, עלינו לתקן את הטעון תיקון, ולשפר את הטעון שיפור, אך נוסף לזאת, עלינו לבדוק את עצמינו - האם אנו משתוקקים לרוחניות, ומוכנים למאמץ ולויתורים לשם כך, או שמא אנחנו שקועים בגשמיות, וממנה כל הנאתנו.

בימים אלה, יש לנו עבודה קשה במיוחד. כל אחד צריך להחשיב את עצמו כבינוני. ומאחר שאנחנו בינוניים, אנחנו עכשיו ממש תלויים ועומדים בין עולם הזה לבין עולם הבא! אנחנו צריכים להבין ולקלוט, כמה הרבה מונח על כף המאזניים בשעה הרת גורל זו!

(מתוך הספר דורש טוב - ראש השנה)

פעם אחת באתי לארצות הברית זמן קצר לפני ראש השנה, וביקשו ממני לדרוש ברבים. פתחתי ואמרתי להם: "אתם מאמינים - בעומק הלב, באמת ובתמים - שראש השנה קובע משהו, או אתם לא מאמינים? אם אתם מאמינים, אני אומר לכם ככה: יושבים כאן יהודים נחמדים מאד, שעוסקים בצורכי ציבור באמונה, ומפורסמים בעזרתם לזולת. אבל אולי, יכול להיות, שיש ביניכם כאלה שהתחילו קצת בקביעות עיתים לתורה בזמן האחרון. לא שאטמו עיניהם ולבם מדברי תורה, חס ושלום. דווקא היו באים לפעמים לדרשה, שומעים אפילו קצת משניות, אבל לא קבעו עיתים כל יום לתורה.

אם יש כאן כאלה, אני פונה אליהם - תארו לעצמכם, שאתם מחליטים לקבוע עיתים לתורה מערב זה ועד ראש השנה. מחר בבוקר מיד אחרי תפילת שחרית, אתם מחפשים חברותא, וגם שיעור כל לילה! ואתם מקבלים על עצמכם להיות קבועים, זאת אומרת, לא להעדר במשך שבוע שלם מהשיעורים, כל לילה בתירוף אחר - חתונה, בר מצווה או פגישה עסקית שאסור להחמיץ....

אם, באמת, תתחילו ללמוד בשיעור ברצינות, ותקבלו עליכם להתמיד בזה מבלי לוותר ובלתי להפסיד, אתם תראו במו עיניכם מה יתרחש אחרי ראש השנה. הקב"ה יפסוק, שתהיה לכל אחד מכם סייעתא דשמיא גדולה בקביעות עיתים לתורה, ובהשתלמות בתורה ובמצוות ומעשים טובים. ומאחר שכך, כל אחד יראה בחוש את הסייעתא דשמיא שתהיה לו בכך.

אנחנו לא יודעים איך בדיוק זה יתרחש, אבל אנחנו יודעים שזה יתרחש. יתכן שימים ספורים לאחר חג הסוכות יגש אליך תלמיד חכם גדול ויציע: "אולי אתה רוצה להיות חברותא שלי בערב?"

אתה תשתומם - "אתה רוצה ללמוד איתי?! הרי אתה למדן גדול, ואני רק עכשיו התחלתי ללמוד באופן מסודר... איך זה?!" והוא יגיד - "כן, דווקא איתך אני חפץ ללמוד", והוא יקבע איתך לימוד קבוע, שירומם אותך בתורה וגם באמונה. תוך כדי כך, אשתו תחזק את אשתך, והבנים והבנות יחזקו את צאצאך.. בסוף השנה תעמוד נדהם ונפעם, כשתקלוט איזה עליה גדולה ברוחניות היתה לך במשך השנה שחלפה!"

את כל זה אמרתי בדרשה בחודש אלול, בארצות הברית. כשלוש שנים לאחר מכן, הגעתי שוב לארצות הברית. אדם אחד בא לפגוש אותי, איש ציבור ידוע, נחמד ונעים.

הסגולה הבודדת שנשמעה מפי מרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל בערוב ימיו

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

הרע עובד קשה מאוד כדי לעמעם ולהחליש את ההתעוררות המתבקשת בזמן זה ולעוקרה משורשה.

יש לו במאגרו כיוסיים רבים ותחפושות לרוב, בהם הוא רגיל ומומחה להשתמש כדי להכשיל את האדם. בכל פעם הוא ממלא אותו בתחושות שונות של כבודות, נחיתות, חולשה ותשישות, ושאר דמיונות שוא. או מרפה את ידיו: "בכל מקרה לא אצליח ללמוד כל הזמן", "בכל מקרה אין לי סיכוי לדעת את כל המסכת", ובכך הוא מסיטו ממילוי תפקידו.

אולם הדרך הבטוחה היא להתעלם ממנו בשלב הראשון, ולהתאמץ בכל הכח למרות הקושי הכרוך בדבר, ואין עצה ואין תבונה אחרת מלבד זה. הנסיון מורה שכאשר ממשיכים הלאה כרגיל במלוא החשק והמרץ, התחושות הללו חולפות. אמנם תמיד יהיו נסיונות, אך בכל אופן הוא ירגיש הקלה מסויימת מהקושי עמו הוא התמודד בתחילה.

ההסבר ההגיוני לזה הוא, כי כאמור כל הקשיים שהיצר הרע מציב לאדם בתחילת דרכו מבוססים על דמיונות והפחדות סרק, ומטרתן אחת להחליש את האדם ולמוסס את שאיפותיו ורצונותיו, וככל שחולף הזמן אכן מבחינים כי בכל המחשבות הללו אין כל ממשות אמיתית.

(מתוך אוצרותיהם אמלא)

שמעתי דבר נפלא, מידידי העסקן הרפואי, איש החסד, הרב אליעזר קפלן שליט"א, כי לפני שנים אחדות שהה בביתו של מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן זצ"ל בעת טיפול רפואי מסויים שנאלץ לעבור, וכדי להסיח את דעתו מהכאב של הטיפול, אמר לו הרב קפלן: "ראש ישיבה! היום מתחיל הזמן בהיכלי התורה הישיבות".

למשמע הדברים חיך הרב שטיינמן חיוך רחב, והיה נרגש מאד.

לאחר דקת דומיה אמר בקול נשנק מדמעות: "תחילת הזמן הם ימים כה גדולים, בזכות התורה אפשר לפעול בה כל כך הרבה ישועות על ידי תפילה".

הרב קפלן הוסיף ואמר לי: "בשנותיו האחרונות של הרב שטיינמן הייתי כמעט בן בית אצלו, ויכולני להעיד, כי כמעט בשום פעם לא שמעתי אותו מדבר על עניינים סגוליים. זו היתה אחת מהפעמים הבודדות ששמעתי אותו מדבר על מושג של סגולה..."

להתחלה יש כח מיוחד במינו!

אולם יש לדעת, כי את הסוד המופלא הזה על כח ההתחלה, מכיר היטב גם אותו מלך זקן וכסיל, היושב על מפתחי הלב ומבקש בכל רגע להפילנו במכמוריו. כשם שאנו מבינים שעלינו להתאמץ יותר בתחילת הזמן מפני סגולתו ומעלתו, גם היצר

האשה סיפרה שבעבר עבדה אצל יהודים, וכיון שהם משתמשים בקרני איל בראש השנה, החליטה להכין לעצמה כמה קרניים כאלה, שאם פעם יהודים יבקשו את הקרניים, היא תוכל לתת להם...

מרן הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א: משמים הזמינו ליהודים שהיו בסיביר את האפשרות לתקוע בשופר

שאינ הוכחה טובה ממנו שהשי"ת משלם שכר טוב ליראיו. הגאון רבי יוסף ישראל ישראלזון זצ"ל הוא הדמות המסופרת בקטע זה, ואת הפרטים קבלנו מבני המשפחה הרוממה. הגאון זצ"ל, שהיה חתנו של מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, הרים את קרנה של תורה בעיר רחובות, ועמד במשך עשרות שנים בראשות

מצוות תקיעת שופר בראש השנה נועדה לעורר אותנו לעמוד בו ביראה ופחד יותר מכל שאר מועדי השנה, וזהו ענין זכרון תרועה הנזכרים בו, כי התרועה קול שבור, לרמז שישבור כל אחד תוקף יצרו ויתנחם על מעשיו הרעים, כדברי רבינו 'החינוך'. בסיפור שלפנינו יש כוח מיוחד לשבור את יצרו של אדם, כיון

הכולל הנודע בעיר זו.

הגר"י ישראלזון נולד בעיר ברנוביץ', ובהיותו בן 5 שנים התמנה אביו הי"ד לרבה של העיירה זלץ, והמשפחה עברה להתגורר בעיירה זו. בהגיעו לגיל 9, לא מצא אביו תלמוד תורה על טהרת הקודש שבנו יוכל ללמוד בו, ובחודש אייר תרצ"ט חזר הילד לבית סבו, הגאון הקדוש רבי הירש גוטמן הי"ד (שכיהן כמשגיח בישיבת 'אוהל תורה' של מרן הגר"א ווסרמן בברנוביץ') - על מנת ללמוד בת"ת 'יסודי התורה' בברנוביץ'.

כמחצית השנה לאחר מכן, כבשו הרוסים את ברנוביץ', ואסרו את לימוד התורה. ישיבתו של רבי אלחנן ברחה לעיר טרויקה שליד וילנא, ואילו הסבא רבי הירש נשאר בברנוביץ', ברצותו להמשיך ולנהל את החיים הרוחניים של היהודים שנותרו בעיר. האו סירב להזניחם, והחליט להסתכן ולהישאר שם.

חיי התורה המשיכו לפעם בסתר, והרב עם בני הקהילה התפללו ולמדו תורה במחבוא. גם הלימודים בת"ת בו למד הילד יוסף ישראלזון התנהלו במחירת, במשך שנה וחצי.

בחודש תמוז תש"א הקיפו חיילים את הבית בו התגורר רבי הירש גוטמן, שנעצר מיידית לחקירות והואשם בעוון חתירה תחת אושיות השלטון. על כל בני הבית נגזרה גלות ל-20 שנה לסיביר. כבר למחרת הם הועלו על רכבת משא, ובתנאים לא תנאים עשו את הדרך לסיביר.

אנשי העיירה ביכו את הנוסעים לסיביר, שכן נקוט היה בידיהם ש'מסיביר אף אחד לא חוזר'.

ימים ספורים לאחר שהרכבת יצאה לדרכה, נכנסו הגרמנים לברנוביץ', ושלחו את כל יהודיה.. כך שיצאה שרק אלה שהוגלו לסיביר, נותרו בחיים. הגר"י ישראלזון נותר יחיד מכל בני משפחתו.

סיביר. ערב ראש השנה תש"ב. מנין לא היה, אבל הבעיה היותר גדולה התעוררה באשר לשופר, שלא היה כלל בנמצא באזור. הרב ויצל זצ"ל, רבה של ברנוביץ', שהוגלה אף הוא לסיביר, ולקח את הילד יוסף ישראלזון תחת חסותו, החל לעבור יחד אתו מבית לבית, על מנת לחפש קרן של אייל.

היה זה נס מיוחד שכאשר נכנסו לביתה של קשישה גויה, היא נזכרה שיש לה ב'בוידם' כמה קרניים. הדבר היה לפלא אדיר, שכן מה לאשה נוכרית בסיביר, ולקרני-איל?!

האישה סיפרה שבעבר עבדה בעיר מוסקבה אצל יהודים, וכיון ששמעה שהם משתמשים בקרני איל בראש השנה, החליטה להכין לעצמה כמה קרניים כאלה, שאם פעם יתדפקו יהודים על דלת ביתה, ויבקשו את הקרניים, היא תוכל לתת להם... משמים הזמינו ליהודים שהיו בסיביר את האפשרות לתקוע בשופר.

כיון שהקרן היתה סתומה, התבקש הילד יוסף ישראל, ע"י הרב ויצל לנסות לעשות חלל בקרן. הילד, שלא היה כמובן מיומן במלאכה זו, ניסה להפוך את הקרן לשופר, על ידי מסמר וסכין. כלים אחרים הרי לא היו שם, בסיביר...

הקרן הראשונה נפסלה, משום שנעשה בה חור, אבל בסיעתא דישימיא הקרן השניה היתה כבר כשירה. אמנם הקולות שנשמעו מן השופר היו חלשים מאוד, אבל הרב ויצל פסק שכל הקולות כשרים, ובירך בימי ראש השנה 'לשמוע קול שופר', בכוונה גדולה עד מאוד.

לאחר ששוחרר הילד מסיביר, עלה לארץ ישראל, ונכנס ללמוד בישיבת פוניבז', בה למד בהתמדה עצומה, עד שנלקח אחר-כבוד כחתן אצל מרן הגר"י ש אלישיב זצ"ל, והקים משפחה של תלמידי חכמים גדולים.

האמת המפתיעה

47 שנים לאחר מכן, בראש השנה תשמ"ט, בתו של הגר"י ישראלזון לא חשה בטוב, ולא היה באפשרותה ללכת לשמוע את קול השופר בבית הכנסת. בעלה, הרב סופר שליט"א, נינו של הרב ויצל מברנוביץ', אמר שבבית הוריו יש שופר, ואפשר להביאו ולהוציא את האשה ידי חובה.

עד מהרה התגלתה האמת המפתיעה. היה זה השופר שהילד יוסף ישראל הכינו ותיקנו בסיביר לראש השנה תש"ב. שופר זה הובא מסיביר, ושימש בשנת תשמ"ט לתקיעות עבור בתו שלא הרגישה טוב.

התרגשות מיוחדת אחזה בהגר"י ישראלזון בראותו את השופר שנעשה על ידו במסירות נפש, והוא שב וסיפר לבני המשפחה את כל הסיפור, מתחילתו ועד סופו.

(מתוך הספר 'מצוות בשמחה' בעריכת הרב משה מיכאל צורן שליט"א)

האזינו לתוכנית 'הפוח בכל יום' בקו השיעורים של דרשו

כל הכתבות והתוכן משודרים להאזנה מדי יום מפי הרב אברהם פוקס

077-2222-666 שלוחה 31

קידושין דף כ"ט

כיצד מחנכים לדבר שהילד איננו מבין?

ולמדתם אותם את בניכם

פעמים ישבנו ושיחקנו באבנים על הריצפה במטרה להפיג את השעמום. פעם אחת העיר לנו אבא: שבת היום, ואבנים הן מוקצה! עזבנו את האבנים. לאחר זמן משנוכחנו שאין אבא מביט לעברנו, פנינו שוב למשחק האבנים. ראה זאת אבא - ושוב הפסקנו, וחוזר חלילה.

לפתע שמענו את רבינו אומר לאבא: "זה חינוך?! והוסיף: "הרי הם קטנים ואינם מבינים כלל מהו מוקצה, דבר אחד בלבד הם לומדים מהמוסר שלך: כשאבא לא רואה - לא שומעים בקולו"... "ועתה" - המשיך רבינו - "דע: חינוך אמיתי יתכן רק בדברים ובמושגים שהילד יכול להבין. בדברים שאינם מבין - החינוך הוא כשרואה דוגמא אישית מאביו. הדוגמא האישית משרישה בקרב הילדים חינוך אמיתי ויסודי!"

(ר' אליה)

ה"סבא" מקלם היה אומר: עיקר החינוך הוא הדוגמא האישית. יסוד זה דלה ה"סבא" מקריאת שמע בה נאמר: "ולמדתם אותם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך".

ולכאורה, הרי מדובר כאן על הבנים, ואם-כן גם הסיפא של הפסוק היה צריך להיות בלשון רבים: "בשבתם בביתם ובלכתם בדרך"!?!

אלא - תירץ ה"סבא" - כאן נרמז: אם חפץ אתה שבנך ילמד תורה - צריך גם אתה-עצמך לדבר בדברי-תורה "בשבתך בביתך ובלכתך בדרך". אר"ז הבן ילמד ממך. ויסוד זה - הדוגמא האישית - הינחה והיה לסעיף מרכזי במסכת החינוך וההנהגה של רבינו.

כך מספר תלמידו המובהק רבי משה אהרן שטרן, המשגיח דקמניץ: בזמן שהיינו ילדים קטנים התפללנו עם אבא. פעמים רבות נוהג היה אבא לשוחח עם רבינו אחרי התפילה. באותן

* תוכנית יומית מענייני דיומא

בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי

המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי

הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי

סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל

הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי

תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

מהי תנוחת הידים המיוחדת לשופך פחות מרביעית בבת אחת?

לאחר שפיכת המים יטה אותן כלפי מעלה, ואם הפנה אותן בתחילת הנטילה כלפי מטה, יותירן בתנוחה זו עד לתום שפיכת המים. ובדיעבד, אם שפך פחות מרביעית ולא הטה את ידיו כלפי מעלה ולא כלפי מטה - לדעת המשנה ברורה, אינו צריך לשוב וליטול שנית; וראה במקורות.

[שו"ע קסב, א, ומשנ"ב ב, ז רח; בו"מ דרשו, 5]

כפי שלמדנו, בעת נטילת הידים, ראוי להטות את אצבעות הידים וכף היד כלפי מעלה; והשופך על ידיו פחות מרביעית (86.4-150 מ"ל, לשיטות השונות) בבת אחת - חייב להטותן לאחר שפיכת המים, ויבקש מאחר לשפוך על ידיו ויטה אותן כלפי מעלה, עד לניגוב. ואף אם בשעת הנטילה היו האצבעות וכף היד בתנוחה מאוזנת -

מדוע לא נאמר הדין הנ"ל במי ששופך רביעית ויותר בבת אחת?

היד, וכששופך רביעית בבת אחת, או טובל את ידיו - המים אינם נטמאים.

ויש מהראשונים שסוברים שאף כששופך רביעית בבת אחת נדרשת הטיית הידים, אך מאידך, לדעתו, בנטילת הידים באופן בו אנו נוטלים - עד הזרוע - אין צורך בהטיית הידים.

[שו"ע קסא, א, משנ"ב יד-טו, ושעה"צ יד]

הדין האמור, דהיינו חובת הטיית הידים כלפי מעלה לאחר הנטילה - או כלפי מטה, כאשר הטה אותן כלפי מטה בשעת הנטילה - אינו אלא כששופך פחות מרביעית בבת אחת, אבל כששופך רביעית ויותר בבת אחת על ידיו, וכן כשטובל את ידיו במקוה או בנהר, אין צורך להקפיד על כך, כיון שהטיית הידים היא בשל החשש מזליגת מים טמאים אל הזרוע וחזרתם אל

באיזה פסוק נרמז מנהג הגבהת הידים בשעת הנטילה?

להגביהם; ובגמרא הסמיכו את ענין הגבהת הידיים בנטילת ידים על הכתוב בספר ישעיהו: "וַיִּנְטְלֵם וַיִּנְשְׂאֵם" - נטילת ידים יחד עם נשיאת ידים. וכן כתוב בספר תהילים: שְׂאוּ יְדֵיכֶם קִדְשׁ וּבְרָכוּ אֶת ה'". ועל פי דברי האריז"ל וחכמי הקבלה, יש להגביה את הידים עד כנגד הפנים.

[משנ"ב קסב, ט, ושעה"צ יד; בו"מ דרשו, 8 (בהרחבה ע"פ המקור)]

כאמור, בשעת נטילת ידים ראוי להטות את האצבעות וכף היד כלפי מעלה, וטעם הדבר, משום שבצורה זו המים מגיעים בקלות לכל שטח היד. ובזמננו, ששופכים רביעית ויותר בבת אחת על כל יד (ונוטלים עד לנקודת חיבור כף היד לזרוע), אין חובה להותיר את הידים במצב זה לאחר שפיכת המים, כנ"ל, אולם, על פי הקבלה ראוי

* השופך בנטילת ידים פחות מרביעית בבת אחת, צריך לשפוך פעמיים: פעם אחת כדי לטהר את הידים, ופעם נוספת כדי להעביר את מי השפיכה הראשונה אשר נטמאו מהיד.
* בעת שפיכת המים בנטילת ידים, ראוי להטות את אצבעות הידים וכף היד כלפי מעלה. והשופך על ידיו פחות מרביעית בבת אחת - חובה עליו להטותן גם מלאחר שפיכת 'מים שניים' עד לניגוב.
* נטילת ידים בבית הכסא - יש אומרים שקשה להקל בדבר. ויש אומרים שבשעת הדחק ניתן להקל וליטול בבית הכסא שבזמננו, וכן בחדר אמבטיה ביתי, אך אין לברך בתוכם.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

כשסוגרים את ספר התורה בין העליות - האם צריך לכסותו?

בשירה לחתן, וכדומה, או כשאומרים 'קדיש' בסיום הקריאה - צריך גם לכסות את הספר. ומנהג בני ספרד שלא לסגור את הספר, אלא לכסותו ב'מטפחת' לפני ברכת 'אשר נתן לנו', עד תחילת העלייה הבאה.

[שו"ע קלט, ד-ה, ומשנ"ב יז, כ, כא ו-כב]

בסיום הקריאה יש לסגור את ספר התורה, ואז יברך העולה; וזאת מהסיבה האמורה - שלא יטעו עמי הארץ לחשוב שהברכה כתובה בספר התורה. ויש להותיר את הספר סגור עד שיעלה העולה הבא, משום שאין זה מכבוד הספר 'להמתין' כשהוא פתוח עד שיעלה העולה. ואם מתעכבים בין העליות באמירת 'מי שברך',

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il